VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Škpt. gštb. František Vejmelka:

† generál Charles Marie Emanuel Mangin.

Koncem května odešel Francii navždy jeden z jejích nejlepších vojáků. Překvapil svou smrtí právě tak jako svými útoky, ať již v Africe, nebo za celé světové války.

Generál Mangin pocházel ze staré francouzské rodiny, která dlouho žila v Lotrinsku a jež se vystěhovala po válce 1870—71, nechtíc sloužiti vítěznému Německu, do Alžíru, kde otec Manginův se stal generálním inspektorem státních lesů. Náš generál Mangin se ještě narodil v Sarrebourgu, dne 6. července 1866. Své mládí ztrávil v koloniích, k nimž lnul upřímnou láskou, uměl hodnotiti jejich síly a věděl, jak jich nutno užíti k prospěchu Francie. Již dávno před válkou v bojích v Maroku se přesvědčil o zdatnosti černé armády a snažil se, aby černých pluků bylo tolik, aby jich bylo lze užíti i ve Francii na ochranu proti přepadu od severovýchodu.

Mangin byl jmenován poručíkem dne 1. října 1888. Svou vojenskou kariéru začal v roce 1889, kdy byl přidělen jako poručík 1. pluku námořní pěchoty. S tímto plukem se účastnil bojů v Senegalu. Zde v těžkých bojích po prvé osvědčil statečnost a rozvahu. Za svoji odvahu byl vyznamenán 30. prosince 1891 čestnou legií a velmi brzy jmenován nadporučíkem. Po ukončení bojů v Senegalu účastnil se pochodu střední Afrikou k hornímu Nilu, obsazení a obrany Fachody. Poté byl členem misse v Habeši. Za své služby a udatenství, jež prokázal na všech výpravách, byl dne 26. listopadu 1897 povýšen na kapitána a konečně i vyznamenán r. 1898 v říjnu čestnou legií, důstojnického stupně. Jako major, povýšen v lednu 1900, jest v Tonkinu. Podplukovníkem jmenován v prosinci 1905.

Další skvělé boje podnikl plukovník Mangin (povýšen v prosinci 1910), jako velitel kolony v Maroku u Marakešu 1913 a 1914. V těchto bojích, vedených s úporností vlastní jen marocké guerille, dosáhl za krátký čas svou dovedností využití dobytého vítězství a svými diplomatickými schopnostmi plného úspěchu. Získává za to komandérský stupeň čestné legie. Povýšen na generála 8. srpna 1913 a 21. ledna 1914 jmenován členem poradního sboru obrany kolonií.

Na začátku světové války byl určen velitelem 8. pěší brigády v Laonu a s touto brigádou zesílenou o 45. pěší pluk přešel belgické hranice a podporoval boj Sordet-ova jezdeckého armádního sboru na řece Lesse a potom u Onhaye s minimálními ztrátami. Dne 30. srpna 1914 převzal velení 5. pěší divise, která byla v plném ústupu. Přece však se účastnil s velkým zdarem bitvy na Marně dne 6. září bojem o vesnici Escardes.

Pak přišla dlouhá doba zákopové války a přípravy na jarní ofensivu, které se Mangin účastnil od 27. května do 9. června 1915 útokem u Neuville Saint Vaast.

V podzimní ofensivě vidíme Mangina s 5. pěší divisí na Sommě u Frise.

Roku 1916 byl odeslán se svou divisí, aby se účastnil velikého verdunského dramatu. Přijel dne 31. března a dne 3. dubna zasazen byv na úseku Souville, nejen že zastavil německé pronikání do francouzských linií, nýbrž přešel v protiútok a zdařilo se mu obnoviti linii z posledního dne března. Získal tak skvělých úspěchů s poměrně velmi malými ztrátami. Po oddechu vrací se v měsíci květnu do téhož úseku a dne 22. zahajuje útok na pevnost Douaummont, jejíž zříceniny se mu podaří dočasně obsaditi a držeti proti všem zuřivým německým protiútokům, až konečně jeho divise byvši obklíčena se tří stran, opouští po hrdinné obraně zříceniny pevnosti.

Dne 22. června převzal velení armádního sboru u Verdunu v témž úseku, kde před tím velel 5. divisi. Je to právě v tu dobu, kdy korunní princ německý znovu zahajuje ohromnou ofensivu, aby likvidoval odpor Verdunu. Úsek Manginův vzdoroval všem útokům, jen u Fleury se podařilo Němcům dosáhnouti cíle.*) Přes to situace Verdunu byla velmi nesnadná a bylo zřejmo, že jej nutno uvolniti z kleští, které jej svíraly na obou březích Meusy. Dne 22. října začal se francouzský útok u Verdunu, za něhož sboru Manginovu podařilo se vzíti zpět pevnosti Douaummont a Vaux. Verdun byl uvolněn a zachráněn.

Dne 1. října 1916 byl Mangin povýšen na divisního generála.

Dne 2. listopadu vyznamenán, kromě již dříve získaných několika citací francouzského válečného kříže, řádem čestné legie, stupněm Velkodůstojníka.

Rok 1917 znamená pro Mangina plné zklamání v jeho snahách dobýti pro Francii vítězství a zbaviti ji nepřátelských vojsk. Francie sama začíná hrozivě pociťovati únavy války a proto se rozmáhá bujení podvratných idejí defaitistických, jichž obdivuhodně využilo Německo pomocí své ohromné špionáže. Rok tento je ve znamení rozporů politického vedení s rozhodnutími vrchního velitele operujících armád, čehož zhoubné následky se ihned dostavily; obětováno bylo tisíce mrtvých, aniž obětí těch bylo náležitě využito.

Přípravy na jarní ofensivu byly v plném proudu a mezitím změnou politické konstelace vyměněn ministr války generál Lyautey ministrem Painlevém. Již před tím vedla se diskuse o tom, má-li se vůbec útočiti a tím, že Painlevé převzal ministerstvo války, se diskuse ještě přiostřila. Přece však, hlavně na naléhání Anglie, se ofensiva připravila k provedení. Francouzská vojska útoči na řece Aisně. Jedna z útočících armád, šestá, byla podřízena generálu Manginovi.

Vrchní velitel francouzských vojsk generál Nivelle ještě před útokem na naléhání ministrovo přislíbil, že provede, nebude-li míti ofensiva již s počátku dobrých výsledků, namísto útoku za účelem zničení nepřítele, jen útok s omezeným cílem, který bude během 48 hodin zastaven.

Dne 16. dubna zahájena ofensiva za velmi špatného počasí. Němci o ofensivě věděli a očekávali ji. Přesto útok slibně pokračoval, a po několikadenním zápase Němci začali ochabovati a konali přípravy k vyklizení Laonu a k rozsáhlému ústupu. Tento zápas o průlom fronty byl defaitisty a odpůrci ofensivy považován za úplný neúspěch a začaly se šířiti defaistické zprávy o ohromných ztrátách, na nichž prý má Mangin největší podíl.**)

Dne 20. dubna volán Nivelle k Poincarému a krátce na to byla ofensiva prozatím zastavena. Tedy právě v té době, kdy se měly napnouti všechny síly, aby byl zdolán odpor Němců, a kdy se mělo začíti s využitím úspěchu.

Pak následuje smutná doba vnitřních neshod mezi vrchním velitelstvím a ministrem války, který byl většinou velmi špatně informován. Výsledek jejich byl, že dva generálové, jež velely armádám, byli směněni a postaveni před vyšetřující komisi. Byli to generálové, Mangin (směněn 2. května 1917), velitel 6. armády, a Mazel, velitel 5. armády (vyměněn teprve koncem května).

Komise byla složena z generálů: Foche, Gourauda a Brugèrea. Výsledek jejího jednání byl velmi příznivý jak pro generála Nivella, tak pro oba velitele armád. Nato Painlevé žádal nové šetření věci, které však bylo odmítnuto Fochem i Gouraudem.***) Přece však byl Mangin zbaven ministrem Painlevém velení a odeslán do zápolí.

---

*) Nutno podotknouti, že francouzské vrchní armádní velitelství nedalo žádné význačné zálohy na obranu proti tomuto útoku, poněvadž připravovalo vlastní ofensivu na řece Sommě.

**) Ke ztrátám 6. armády byly připočteny ztráty všech černých pluků, jakož i množství raněných Němců sebraných ambulancemi 6. armády, asi 4.000.

***) Uvádím doslovné znění výsledku komise pro generála Mangina: „Le Général Mangin, soldat dans l'âme, entraîneur d'hommes, d'une inébranlable ténacité, très porté a l'offensive violente, n'a malheureusement pas été assez écouté dans ses réclamation relatives a l'insuffisance de l'artillerie et des services d'aviation lorsqu'il insistait pour l'ajournement de la bataille jusq'aux premiers jours de mai. Il reste le magnifique commandant du groupe d'attaque de Verdun dont il faut modérer plutôt que stimuler la violente ardeur."

Veliký voják Mangin neměl však v úmyslu složiti ruce, když viděl, že jeho vlast jest ohrožena, a chtěl účastniti se bojů jako prostý vojín.

Painlevé odešel a jeho nástupce Clémenceau ihned v listopadu povolal zpět generála Mangina do činné služby a pověřil ho velením 9. armádního sboru.

Rokem 1918 vyvrcholily válečné úspěchy Manginovy. Při zahájení německé ofensivy dne 21. března bojoval úspěšně s 9. armádním sborem v Pikardii. Když potom započal generál von Hutier se svými útoky proti Compiègne, byl povolán generál Mangin a převzal velení 10. armády; byl pověřen protiútokem u Méry, který provedl s plným zdarem ve dnech 11. června a donutil tak nepřítele, aby použil své zálohy proti 10. armádě a zastavil svůj postup.

V červnu účastnila se 10. armáda bitev u Soissonsu; po zastavení německého útoku ihned pomýšlel Mangin na ofensivu do nepřátelského boku marnské kapsy. Bojem získal dobrého východiště k útoku přesto, že Němci útočili v Champagni a byli v převaze. Jeho další přípravy provedeny v plné tajnosti, takže zahájení útoku dne 18. července bylo pro Němce úplným překvapením, a ještě téhož dne podařilo se mu prolomiti německé linie. Útok úspěšně pokračoval a společně s ostatními armádami donutil Němce vykliditi prostor severně Marny a později i Vesly. Za těchto bojů čítá kořist Manginovy armády 20.000 mužů a 500 děl.

Novým útokem 19. srpna postoupila jeho armáda až na říčku l'Ailette. Dne 14. září zahájila opět postup a 16. dostihla západní části Chemin des Dames. V postupu pokračovala v říjnu a společně s armádami Berthelotovou a Gouraudovou přinutila vrchní německé velení, aby nařídilo vyklizení Champagně. 14. října obsadil konečně Laon, který byl cílem jeho útoku z roku 1917, tak nevhodně zastaveného.

Dne 8. listopadu opustil Mangin 10. armádu a odjel opět k Verdunu, aby zde převzal velení nad největší částí z 20 divisí, připravených zahájiti konečný útok dne 13. listopadu ve směru do Lotrinska, jeho rodné provincie. Avšak Německo nevyčkalo ani zahájení útoku a rychle uzavřelo příměří dne 11. listopadu. Nato ihned zahájil Mangin postup se svými divisemi do Porýní a usadil se v Mohuči, kde byl jmenován velitelem okupační armády.

Za jeho velení začalo se šířiti v Porýní separatistické hnutí, ač není možno říci, že bylo vyvoláno Francouzi, poněvadž již dne 3. listopadu r. 1918 jednalo se v německém ministerstvu vnitra o oddělení Porýní od Pruska a mělo určitý počet vlivných přívrženců. Otázka zrála velmi pomalu a teprve v září 1919 sešel se kongres v Kolíně nad Rýnem, na kterém, ač přítomni byli tři němečtí ministři, byla usnesena co nejširší autonomie skoro jednohlasně (až na dva hlasy); dne 25. září prohlášena neodvislost této provincie.

Velká Dohoda však nebyla v této příčině jednotná, a tak Francie nemohla se rozhodnouti ani pro morální podporu tohoto hnutí, které mlčky bylo trpěno vojenskou okupací Manginovou. Za podobné situace nemohlo míti hnutí žádného skutečného výsledku a dlouhého trvání. Pro neshody, které separatistické hnutí porýnské mělo ihned v zápětí mezi členy Velké Dohody, byl velitel okupační armády generál Mangin, pro souhlas s autonomií Porýní, francouzskou vládou odvolán. Ježto jinak nemohla francouzská vláda nic namítati proti generálu Manginovi — vždyť obdržel dne 6. července 1919 nejvyšší vyznamenání čestné legie, grand croix, — byl současně jmenován členem Nejvyšší válečné rady.

Tak po druhé Mangin opustil aktivní velení a odevzdává dne 12. října 1919 velení generálu Degouttovi, k velké radosti Všeněmců.

Nebyl již sice povolán zpět, ale přesto dostalo se mu zadostiučinění, když francouzská vláda byla nucena obsaditi území rurské v lednu 1923 za stejných obtíží a neshod mezi členy Velké Dohody.

Literární činnost generála Mangina. — Jeho nejpopulárnější prací jest „Comment finit la guerre", která má již 33. vydání.*) Mimoto: „Des Hommes et des Faits", „La Force noire", „Regards sur la France d'Afrique" a „Autour du Continent latin".

Bs:

Tělesná výchova a předvojenský výcvik ve Švýcarsku.**)

Branná příprava švýcarské mládeže se skládá z valné části z cvičení, konaných v době předcházející činnou službu, neboť doba její je velmi krátká, a nebyl by tudíž čas k řádnému výcviku. Pro většinu švýcarských občanů doba

*) Souhrnný obraz o švýcarské armádě viz v knize kapitána B. Cáska: Švýcarská milice (Sborník věd vojenských, svazek VI., Praha 1922, nákladem VÚV); dále viz i Vojenské Rozhledy 1923, str. 168 a násl.

**) Přeložena též do češtiny a bude co nejdříve vydána VÚV.

ztrávená ve zbrani je jen aplikačním intermezzem toho, co bylo získáno již výcvikem přípravným.

Po přípravném výcviku a po školách nováčků následuje mezi obdobími povinných cvičení dobře promyšlená a uspořádaná činnost povojenská (opakovací kursy, přehlídky zbraní i výstroje, povinná střelba mimoslužební, střelecké spolky, vojenské spolky atd.), která materiálně i morálně udržuje na výši nejen masu branně schopných mužů, nýbrž i poddůstojnické a důstojnické kádry.

Předvojenská výchova švýcarského spolkového státu se skládá jednak z povinného tělocviku po dobu školní výchovy, jednak z přípravného vojenského výcviku po ukončení školní výchovy.

A. Povinný tělocvik za docházky školní.

Tělocvik je povinný pro všechnu mládež mužského pohlaví ve všech školách, ať veřejných či soukromých. Vyučování tělocviku má tři stupně: 1. od vstupu do školy do 9 let věku; 2. od 10 let do 12 let; 3. od 13 let do vychození školy.

Tělocviku jsou věnovány nejméně 2 hodiny školního rozvrhu týdně. Žáci škol normálních, kantonálních a soukromých jsou přísně zkoušeni před komisí, jíž pravidelně se účastní zástupce spolkové vlády (vojenského departementu).

Vládou jsou stanoveny ročně 1—2 speciální kursy pro učitele tělocviku; organisaci kursů provádí vojenské departement. Kromě toho se učitelé tělocviku vzdělávají v tělocvičných spolcích, které podle rozsahu své činnosti a počtu svých členů dostávají podpory od příslušného kantonu a od státu.

B. Přípravný vojenský výcvik po ukončení školní docházky.

Tento výcvik se provádí:

a) v dobrovolných kursech bez zbraní (přípravné vyučování tělocvičné),
b) v dobrovolných kursech se zbraní (přípravný výcvik se zbraní),
c) v dobrovolných kursech střeleckých (kursy mladých střelců).

a) Přípravné vyučování tělocvičné.

Přípravné vyučování tělocvičné podává se zdarma péčí státu jinochům, když opustili školu, až do jejich dvacátého roku; účelem jest „podporovati jejich tělesný vývoj tak, aby dosáhli plné schopnosti k vojenské službě".

Roční program (50—80 hodin) obsahuje: cvičení pochodová (až 20—30 km), běh, skok, předběžná cvičení s tyčemi a bez nich, nebo s jiným podobným nářadím, zdvihání a vrh břemen, přechody překážek přirozených i umělých, různá cvičení na nářadích, sportovní hry atd.

Jinoši, kteří pravidelně sledovali kurs přípravného vyučování tělocvičného, dostanou vysvědčení, jež musí pak předkládati při zařadění do vojska.

Náklady přípravného vyučování tělocvičného jdou z největší části na vrub rozpočtu státního; stát stanoví programy, přehlíží kursy delegáty vojenského departementu a pomocí speciálních kursů organisovaných těmito delegáty dodává část učitelského personálu.

b) Přípravný výcvik se zbraní.

Tento výcvik, jehož se účastní mladíci od 16 do 20 let, žádají-li o to, obsahuje tělesná cvičení se zbraní i bez ní a výcvik střelecký.

Tělesná cvičení provádějí se podle programu analogického s předešlým, ad a) uvedeným, avšak velmi zredukovaného; k tomu je přidán tělocvik a šerm se zbraní. Střelecký výcvik obsahuje: znalost zbraně (rozložení, složení, čištění, konservování), zacházení se zbraní (nabíjení, skrytí nábojů, míření, střelba), střelecký výcvik podle speciálního programu.

Přípravný výcvik se zbraní provádějí kantony pod dozorem spolkové vlády, která koná nutné přehlídky delegátem vojenského departementu. Instrukční personál tvoří důstojníci a poddůstojníci podle množství žáků. Instruktoři jsou podřízeni přímo kantonálnímu výboru, který je prostředníkem mezi instruktory-veliteli sekcí (sekci tvoří jedna nebo více obcí nebo okres) a spolkovým vojenským departementem.

V některých kantonech přípravné vyučování tělocvičné se provádí současně s přípravným výcvikem se zbraní. Zvláštní kantonální výbor, složený z důstojníků a znalců tělesné výchovy, řídí pak výcvik těchto t. ř. „kadetských sborů".

Žáci dostanou od státu (z kantonálních zbrojnic) pušku pěšího vojska s příslušenstvím. Žáci slabší konstrukce a kadetské sbory dostávají mušketu.

Každý roční kurs musí míti aspoň 50 výcvikových hodin (nejvýše pak 80 hodin ročně), které jsou rovnoměrně rozděleny na tělocvik (se zbraní i bez ní) a na cvičení střelecká. Žáci dostanou střeleckou tabulku, která musí býti předložena při odvodu, a v níž je zaznamenán počet nábojů upotřebených při prů-

pravných cvičeních a výsledky provedené střelby; výsledky v tabulce mají vliv na zařadění do určitých vojskových jednotek.

Spolková vláda subvencuje kursy podle rozpočtů předložených kantonálními komitéty (získání střelnic, různý materiál, plat instruktorů atd.) a dává jim zdarma střelivo.

Ke konci každého kursu tyto komitéty zasílají vojenskému departementu hlášení o výsledku kursu, přehlednou tabulku výsledků střelby podřízených sekcí, inventář instrukčního materiálu (který zůstává majetkem státu).

c) Kursy mladých střelců.

Všichni mladíci od 18 let do doby, kdy jsou povoláni do zbraně, mohou býti cvičeni zdarma ve střelbě, dají-li se zapsati do příslušných střeleckých spolků, podle jednotného programu pro celý stát, sestaveného spolkovým departementem vojenským.

Stát dává střeleckým spolkům zdarma pušku (nebo mušketu) pro každého mladíka a subvencuje spolky 5 franky za každého mladíka k hrazení různých výloh (střelivo v to počítajíc).

Střelecký spolek takto subvencovaný musí ke konci každého kursu předložiti vojenskému departementu hlášení o průběhu a výsledcích provedené střelby. Výsledky střelby každého střelce jsou zapisovány do zvláštního záznamníku, který je pak žákovi průkazem, jenž se předkládá vojenským úřadům při odvodu.

Státní subvence jsou v těchto rozpočtech: pro tělesnou výchovu na školách v rozpočtu departementu pro vyučování; pro přípravný vojenský výcvik v rozpočtu vojenského departementu. Na rok 1925 byla preliminována částka 697.000 franků (pro rok 1924 byla 664.500 franků) a takto rozdělena: 392.000 franků pro přípravný výcvik tělocvičný, 132.000 franků pro přípravný výcvik se zbraní a 163.000 franků pro kursy mladých střelců.

(Rassegna dell'Esercio Italiano, 1925, leden—únor.)

Nk:

Soutěž vypsaná italskou revuí „Rivista d'Artiglieria e Genio" na rok 1925.

„Rivista d'Artiglieria e Genio" vypsala na rok 1925 soutěž na řešení těchto otázek:

I. **Pěchota.**

1. **Palba, pohyb a srážka v dnešní taktické akci.**
2. **Sepsání příručky pro velitele pěšího praporu, jemuž jest přidělena jedna doprovázející baterie (názory o užití, rozsah působnosti, základní pojmy o střelbě), a současně pro velitele oné baterie.**
3. **Pěchotní dělo, jeho úloha, čeho jest mu třeba a jakým způsobem lze ho použíti.**

II. **Dělostřelectvo.**

1. **Palba přímé podpory a palba doprovázející v horské válce.**
2. **Jak a proč má býti palba připravena, když nebude možno ji pozorovati, a jak má býti zařízeno pozorování, když není možno pro palbu učiniti dostatečné přípravy.**
3. **Důležitost součinnosti mezi pěchotou a dělostřelectvem v dnešním boji a podmínky provádění, za jakých má býti taková součinnost prováděna.**
4. **Palba plynovými a dýmovými náboji.**

III. **Ženijní vojsko.**

1. **Studie vzorného typu parku zákopnické roty s mechanickým potahem, nebo vozeného na autech, podle poučení z poslední války.**
2. **Užití ženijního vojska podle zkušeností poslední války a v různých armádách; návrh na nejúčelnější sestavení řídících a výkonných orgánů ve válce a v míru.**
3. **Informativní studie o obranné organisaci určitého pohraničního pásma a podrobná studie jednoho obranného prvku.**

Pro každou z těchto tří soutěží jest určena cena, která se skládá ze stříbrné medaile antického rázu a z částky 1.000 lir; kromě toho budou rozdíleny podobné medaile bronzové.

Podmínky soutěže:

1. Soutěže se mohou účastniti důstojníci všech zbraní z povolání a v záloze;
2. účastníci musí sepsati svoji práci v dobré italštině, pokud možno psacím strojem. Práce nesmí býti dosud nikde vydána a nesmí překročiti 50 stran formátu revue „Rivisty", nečítajíc v to náčrty.

3. Každá práce má býti zaslána v uzavřené obálce, opařené heslem, a v jiné obálce, která jest zapečetěna a opatřena tímže heslem, má býti zasláno jméno autorovo s adresou.

4. Práce měly býti předloženy do 30. dubna 1925.

5. Práce budou posouzeny komisí, v jejíž čele jest ředitel „Rivisty", 1 důstojník pěchoty, 1 důstojník dělostřelectva a 1 důstojník ženijního vojska.

6. Práce odměněné budou uveřejněny v „Rivista d'Artiglieria e Genio". (Rivista d' Art. e Genio, vol. I., 1925.)

RŮZNÉ.

Rozepsání soutěže na dělostřelecké traktory ve Francii. Letošního roku byla ve Francii vypsána soutěž na dva druhy traktorů pro dělostřelectvo a to: 1. na traktory těžké, o váze 4 tuny, dopravující děla 4000 kg těžká v každém terénu, který je sjízdný potahem koňským, nevyjímajíc ani terén prorytý palbou dělostřeleckou; 2. na traktory lehké o váze 2500 kg, které by dopravovaly děla těžká 1600 kg. Od obou těchto vozidel se žádá rychlost v terénu rovném 6 km/hod., v terénu stoupajícím od 20% pak 1·5 km/hod. (La france mil.) Kč.

Vojenské kursy pro posluchače vysokých škol v Italii. Výnosem ze dne 23. října 1924 uveřejněným dne 30. ledna 1925 v „Gazetta Ufficiale" pořádají se v roce letošním na všech universitách a vysokých školách technických pro posluchače vojenské kursy o dělostřeleckém materiálu, o ballistice (vnější i vnitřní), válečné chemii, radiotelegrafii a nautice.

Kursy jsou čtvrtletní a povinné pro všechny posluchače vysokých škol technických a na universitě jen pro posluchače fakult přírodovědeckých. Všichni studenti musí skládati zkoušky aspoň ze dvou předmětů. Dostávají vysvědčení, na které se pak béře zřetel při zkoušce na hodnost záložního důstojníka.

Při takovýchto zprávách musíme se vždy zamysliti. Vědecký ústav vojenský již po pět let zasazuje se energicky o zřízení stolic věd vojenských na obou vysokých školách (ballistiky, dělostřeleckého materiálu, válečných dějin, válečné chirurgie a j.), ale nikde dosud nenalezl — až na některé čestné výjimky — ohlasu. A v Italii má **každý student** příležitost býti vychován ve hlavních předmětech vojenských! (E. J.) Kč.

Program reorganisace italské armády byl v širokých rysech vypracován za souhlasu ministerského předsedy a náčelníka generálního štábu. Místo dosavadních desíti bude zřízeno dvanáct armádních sborů a výdaje budou zvýšeny ze 180 na 200 milionů. Pluk v míru bude míti dva prapory. Bude zřízen generální sekretariát národní obrany. F. M.

Deset kovových hangarů pro letouny postaví Anglie. Smlouva byla již podepsána a rozpočet činí 100.000 liber. — R. M.

Nový dusivý plyn vynalezl ruský chemik Heller a konal s ním pokusy před Frunzem. Plyn jest bez barvy a bez zápachu. Výsledky zkoušek jsou kromobyčejné, takže sověty daly Hellerovi k disposici několik chemických továren v okolí Kijeva. Dělostřelectvo a letectvo rudé armády bude vybaveno granáty a bombami vybavujícími při rozprasku tento plyn.

Armáda japonská byla nátlakem veřejného mínění zmenšena ve třech letech o třetinu, takže má nyní celkem 195.000 mužů. Počet důstojníků zmenšen o 2.200. Roku 1925 měl býti počet jejich zmenšen o další 2000, ale poněvadž byly zřízeny nové jednotky (letecké, tankové, protiletadlové), bude propuštěno jen tisíc důstojníků a mnoho tisíc poddůstojníků, ovšem se značným odstupným. Kromě pense obdrží generál divisionář asi 160.000 fr. odstupného, generál brigádník asi 120.000 fr., plukovník asi 96.000 fr., podplukovník asi 76.000 fr., major asi 64.000 fr., kapitán asi 48.000 fr., nadporučík asi 36.000 fr. R. M. F.

První zkouška německého letectva, při níž jde hlavně o propagandu, méně o sport, konala se v prvních dnech června. Závodníci musili proletět pět obvodů, přes třiatřicet německých měst o celkové délce 5.350 km. Poněvadž podle mírové smlouvy nesmí německé letouny míti silnější motory než 120 HP, jsou rozděleny stroje na tři kategorie: slabší než 40 HP, od 40—80 HP, od 80—120 HP. K závodům dostavilo se 89 závodníků a to 29 v první, 33 ve druhé a 27 ve třetí kategorii. Po prvním obvodu (970 km) odpadlo 51 strojů a ke druhému obvodu (1150 km) dostavilo se dne 2. června již jen 38 závodníků. Dráha vedla z Berlína přes Hanover, Frankfurt,

Výmar, Drážďany zase do Berlína. Pilot Udet, známý z války, uletěl trať 1150 km za 10 h 8 minut s motorem o 100 HP. Ke třetímu obvodu dostavilo se již jen 32 letounů. Trať o délce 1140 km vedla z Berlína přes Karlsruhe, Stuttgart, Bamberk, Halle zase zpět do Berlína. Na této etapě sřitil se u Bamberka nejlepší dnes německý pilot Ungewitter a byl těžce zraněn. F. M.

Nová organisace švýcarské armády, odhlasovaná oběma sněmovnami koncem minulého roku, vešla v platnost dne 1. července 1925. Hlavní změny jsou tyto: Čtvrtá rota u všech praporů jest zrušena a nahrazena rotou kulometnou. Ze dvou praporů horských karabiníků a z jednoho horského praporu utvořen nový horský pluk. Jedna jezdecká brigáda jest zrušena. V dělostřelectvu utvořeno 25 baterií na traktorech s děly pevnostními. Všechny letecké eskadrily seskupeny v 30 rot.

R. M. F. Wf.

Odzbrojení Švédska. Sociálně demokratická vláda předložila návrh na odzbrojení, který byl 25. května t. r. schválen. Tím se zmenšuje armáda skoro o ⅔ a to jak početně, tak i kvalitativně. Budoucí stav od roku 1925 je tento: Mírový stav:*) setniny: 122 (364), eskadrony: 13 a 4 technické (50), baterie (kromě pobřežních): 39 (83). — Válečný stav: 4 divise (12). Doba výcviku (kromě opakovacích cvičení): pěchota 90 dní (250), jezdectvo: 140 (281), dělostřelectvo: 140 (281), studenti: 230 (400). — Roční kontingent branců: 24.358 (40.000). Počet důstojníků: 1677 (2657). Počet dělesloužících poddůstojníků: 1022 (1972). (Podle Mil. Woch. 1925, sl. 1455.)

Jun.

Dýmové clony užil již před 200 léty švédský král Karel XII. při přechodu přes Dvinu za svého tažení proti Sasům. Zpozorovav, že vítr vane od severu k jihu, kde stál nepřítel, dal zapáliti velké hromady vlhké slámy na břehu a takto zastřel přechod svého vojska i rozvinutí svého dělostřelectva.

R. A. Wf.